

ОӘЖ 004

Қайсанова Жанар Жармухамбетовна

жаратылыстану ғылымдарының магистрі, Ақпараттық-техникалық ғылымдары кафедрасының аға оқытушысы, Қазақ инновациялық гуманитарлық-заң университеті, Семей қ.

Еркінбек Әлия Еркінбекқызы

жаратылыстану ғылымдарының магистрі, Ақпараттық-техникалық ғылымдары кафедрасының аға оқытушысы, Қазақ инновациялық гуманитарлық-заң университеті, Семей қ.

Чабжанова Меруерт Бауржановна

жаратылыстану ғылымдарының магистрі, Ақпараттық-техникалық ғылымдары кафедрасының оқытушысы, Қазақ инновациялық гуманитарлық-заң университеті, Семей қ.
e-mail: Aliya_1991e@mail.ru

**АҚПАРАТТЫҚ ҚОҒАМДЫ ДАМЫТУДАҒЫ АҚПАРАТТЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫҢ
АЛАТЫН ОРНЫ**

Мақалада қазіргі замандағы ақпараттық технологиялардың алатын рөлі қарастырылған. Ақпаратты өңдеу үрдісінің негізгі технологиялық құралы сипатталған. Сонымен қатар, ақпаратты тарату, сақтау және өңдеу жүйесі туралы мәліметтер мен оны жүзеге асырудың мүмкіндіктері жайлы жазылған. Ақпараттық технологияларды жаңа желілік қоғамды басқару жүйесін реттеуге, сақтауға, қолдауға және жетілдіруге бағытталған ақпараттық қоғамның элементі мен функциясы ретінде де қарастырылған.

Түйін сөздер: ақпараттық технология, компьютер, коммуникация, желі, жүйе, үрдіс, мәлімет, құралдар.

В статье рассмотрена роль современных информационных технологий. Описаны основные технологические средства процесса обработки информации. Кроме того, описаны сведения о системе распространения, хранения и обработки информации и возможности ее реализации. Информационные технологии рассматриваются как элементы и функции информационного общества, направленные на регулирование, сохранение, поддержание и совершенствование системы управления новым сетевым обществом.

Ключевые слова: информационная технология, компьютер, коммуникация, сеть, система, процесс, информация, инструменты.

The article considers the role of modern information technologies. The basic technological means of information processing are described. In addition, information about the system of distribution, storage and processing of information and the possibility of its implementation is described. Information technologies are considered as elements and functions of the information society aimed at regulating, preserving, maintaining and improving the management system of the new network society.

Keywords: information technology, computer, communication, network, system, process, information, tools.

XXI ғасырда білімді адам - ақпараттық технологияларды жақсы меңгерген адам. Өйткені қазір адамдардың қызметі олардың ақпараттандырылуына және ақпаратты тиімді пайдалану қабілетіне байланысты. Қазіргі таңда кез-келген саладағы маман компьютерлер мен басқа да құралдардың көмегімен ақпаратты алуға, өңдеуге және пайдалана білуге тиіс. Жақын арада ақпаратты тарату, сақтау және өңдеу жүйесі негізгі рөл атқарады. Заманауи ақпараттық технологиялар – көптеген адамдардың жұмысын әлдеқайда жеңілдетті [1].

Ақпараттық технологиялар қазір өндірістік қызметтің барлық салаларына ене бастады және орындалатын жұмыстарды одан әрі ұлғайтуды, мерзімдерді қысқартуды және жұмыс сапасын арттыруды қамтамасыз ететін басқарудың тиімді жүйесін құруға мүмкіндік берді. Үрдіс деп қандай да бір мақсатқа қол жеткізуге бағытталған белгілі бір іс-әрекеттер жиынтығы

аталады. Үрдіс стратегиямен және әр түрлі құралдар мен әдістердің көмегімен жүзеге асырылады. Ақпаратты өңдеу үрдісінің негізгі технологиялық құралы технологиялық үрдістерді құру және оларды пайдалану тұжырымдамасына және нәтижесінде ақпараттың сапасына анық әсер еткен дербес компьютер болып табылады. Ақпараттық технология-бұл операцияларды орындаудың, компьютерлерде сақталатын деректердің іс-қимылының регламенттелген ережелерінен тұратын үрдіс. Ақпараттық технологиялардағы басты мақсат-адамға қажетті, яғни ақпаратты қайта өңдеу бойынша бағытталған әрекеттер арқылы пайдаланушыға қажетті ақпаратты алу. Ақпараттық жүйе-бұл компьютерлер, бағдарламалық өнімдер, компьютерлік желілер, деректер базасы, байланыстың техникалық құралдары және т. б. элементтерді құрайтын орта болып табылады.

Ақпараттық технологиялардың құралдары өндіріс процестерін жүзеге асыру және қоғамның өндірістік емес қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін пайдаланылатын адам қызметінің барлық құралдары болып табылады. Қарапайым сөзбен айтқанда, бұл ақпаратты іздеу және беру үшін адамға қажет компьютерлік техниканың барлық түрлері. Олардың көмегімен бұл міндеттерді оңай және жылдам жүзеге асыруға болады. Ақпараттық технологиялар құралдары шартты түрде үш түрлі түрге бөлінеді: ұйымдық-инженерлік-техникалық, жобалық және көшіру жабдығы; коммуникациялық – телефон, планшеттер, плеерлер, радио, компьютерлер, факстер және т.б. түрінде әр адамға жақын техника; есептеуіш-деректер мен ақпаратты өңдеудің автоматтандырылған құралдары.

Орташа статистикалық мәлімет бойынша адам көбінесе екінші санатқа кіретін құралдарды пайдаланады, сондықтан ақпараттық технологиялар мақаласында коммуникациялық ақпараттық технологиялар бар. Білім беруде ақпараттық технологияларды қолдану: білім беруде ақпараттық технологияларды неліктен қолдану қажет. Бұл оқушыларға, олардың ата-аналарына, оқытушыларға және кез келген білім беру мекемесінің барлық жұмыс құрамына қатысты. Білім беруде АТ-ны қолдану білім беру процесін ұйымдастыру деңгейін тек қана оқу және жұмыс процесінің ыңғайлылығы мен қол жетімділігіне, сондай-ақ оларды неғұрлым тиімді ұйымдастыруға ықпал ететін ақпараттық технологияларды қолданудың кейбір мүмкін болатын артықшылықтарын арттырады: онлайн электрондық материалдар; білім беру ақпаратына жылдам қол жеткізу мүмкіндігі; бағдарламалық оқыту; қашықтықтан оқыту; бағалары, кестесі, ескертулері бар электрондық базалар; ата-аналардың баланың бағаларына қол жеткізуі және; оқушылар мен студенттер үшін бақылау жұмыстарының әртүрлі түрлерін жүргізу мүмкіндігі; оқытушылар үшін психологиялық-педагогикалық тестілеу өткізу мүмкіндігі; қаржылық есеп айырысу мүмкіндігі; барлық ақпарат пен ақпараттық ресурстарға тең қол жеткізу; білім беру мекемелерінің барлық оқушылары мен қызметкерлерін маңызды жаңалықтар мен төтенше оқиғалар туралы тез және уақтылы хабардар ету мүмкіндігі; сараптамалық басқару жүйелерін пайдалану; мекеме туралы барлық қажетті ақпаратты бір дерек базасына шоғырландыру [2].

Қоғамды ақпараттандыру-бұл жаһандық әлеуметтік процесс, оның ерекшелігі, қоғамдық

өндіріс саласындағы қызметтің басым түрі микропроцессорлық және есептеу техникасының қазіргі заманғы құралдары, сондай-ақ ақпараттық өзара іс-қимыл мен алмасудың әртүрлі құралдары негізінде жүзеге асырылатын ақпаратты жинау, жинақтау, өңдеу, сақтау, беру, пайдалану болып табылады.

Ақпараттық технологияларды жаңа желілік қоғамды басқару жүйесін реттеуге, сақтауға, қолдауға және жетілдіруге бағытталған ақпараттық қоғамның элементі мен функциясы ретінде қарастыруға болады. Егер ғасырлар бойы ақпарат пен білім ережелер мен ұйғарымдар, дәстүрлер мен әдет-ғұрыптар, мәдени үлгілер мен стереотиптер негізінде берілсе, бүгінгі күні технологияларға басты рөл беріледі.

Ақпараттық технологиялар жаһандық, өңірлік және жергілікті деңгейлердегі ақпарат ағындарын реттейді. Олар технокұрылымды қалыптастыруда, білім берудің рөлін арттыруда маңызды рөл атқарады және үй тұрмысын, ойын-сауық пен бос уақытты қоса алғанда, әлеуметтік-саяси және мәдени өмірдің барлық салаларына белсенді енгізілуде.

Ақпараттық технологиялардың қасиеттері:

Ақпараттық технологиялар бүгінгі күні оның дамуының аса маңызды стратегиялық факторы болып табылатын қоғамның ақпараттық ресурстарын белсендіруге және тиімді пайдалануға мүмкіндік береді.

Ақпараттық технологиялар ақпараттық процестерді оңтайландыруға және көптеген жағдайларда автоматтандыруға мүмкіндік береді, олар соңғы жылдары адам қоғамының өмірінде үлкен орын алады.

Ақпараттық процестер басқа да күрделі өндірістік немесе әлеуметтік процестердің маңызды элементтері болып табылады.

Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар құралдары – ол микропроцессорлық және жаңа ақпараттық-коммуникациялық технология негізінде қызмет атқаратын, ақпаратты таратудың жаңа құралдары мен жүйелері, ақпаратты жинақтау мен олардың қорын жасау, сақтау мен өңдеу, оларды жан-жақты таратуды, одан қалды компьютерлік жүйелердің ақпараттар қорына енуін қамтамасыз ететін программалық-аппараттық және техникалық құралдар мен құрылымдар. Қазіргі таңдағы заманауи әр маман кем дегенде ЭЕМ, дербес компьютерлер, терминалды құралдардың жинақтары, жергілікті есептеу жүйелері, мәтіндік және графикалық ақпараттардың құрылымдары, көлемі үлкен мұрағаттық ақпараттарды сақтау

құралдары, аудиовизуалдық ақпараттарды бақылайтын құралдар мен құрылымдар, машиналық графика жүйелері, программалық кешендер, жергілікті желілер, әлемдік деңгейде ақпарат алмасуын қамтамасыз ететін қазіргі кездегі байланыс құралдарын жетік меңгеруі тиіс [3].

Оқытуға жаңашыл көзқарасты қолдану тәжірибеге бағытталған оқытудың үлкен жетістігі болып табылады, сондай-ақ оның сапасы алынған білімнің нақты жағдайда мақсатқа жетумен қатар, өмірдің сапасын көтеруде үлкен сұранысты қанағаттандыруды қамтамасыз етеді.

Елімізде ақпараттық қоғамның қалыптасуы осы қоғамда білім берумен тығыз байланысты. Адамзат тарихында, кем дегенде, білім беру сапасын жақсарту және қолжетімділікті кеңейту бойынша екі революция болды. Алдыңғы екі революция жаңа құралдарды қосып, оның құрылымын өзгертіп, жүйе ретінде білім беру мүмкіндіктерін кеңейтті.

Әлеуметтік сала мамандары қоғамдағы осы өзгерістерге бірінші болып ден қоюы тиіс. Әлеуметтік педагогтар мен әлеуметтік қызметкерлер түрлі әлеуметтік қызметтердің мамандары ретінде білім беру, денсаулық сақтау, мәдениет, спорт, қоғамдық ұйымдар мекемелерінің көп жоспарлы қызметін толықтырады және дамытады, мемлекеттік-қоғамдық құрылымдардың отбасымен, жеке тұлғалармен өзара байланысында интегративті функцияны орындай отырып, олармен өзара іс-қимыл жасайды. "Әлеуметтік педагогика" және

"әлеуметтік жұмыс" сияқты мамандықтардың пайда болуы өзара байланысты бірнеше міндеттерді шешуге мүмкіндік береді: біздің еліміздің және жалпы әлемнің әлеуметтік және экономикалық дамуының осы кезеңіне пара-пар дүниетанымды қалыптастыру, әрбір адамның өз өміріндегі орнын, оның ішінде кәсіби өзін-өзі анықтау; белгісіздік жағдайында шешімдер қабылдау қабілетіне негізделген әлеуметтік бейімделуді жүзеге асыру; коммуникативтік дағдылар мен әртүрлі әлеуметтік құрылымдармен өз қатынастарын құру іскерліктерін қалыптастыру. Әлеуметтік педагогқа халықтың әртүрлі санаттарымен: балалармен, мүгедектермен, қарт адамдармен жұмыс істеуге тура келеді, бұл оның кәсіби дайындығына жоғары талаптар қояды. Бұл ретте, қазіргі заманғы ақпараттық технологиялар айтарлықтай көмек көрсете алады, онсыз бүгінгі күні оған айналмауы мүмкін. Әлеуметтік педагог пен компьютер неғұрлым ерте "достасады" оның педагогикалық қызметі соғұрлым тиімді болады [4].

Өз қызметінде заманауи ақпараттық технологияларды қолдана білу кез келген маманды, соның ішінде әлеуметтік сала маманын кәсіби даярлаудың негізгі компоненттерінің бірі болып табылады.

Ақпараттық технологиялар біздің өміріміздің барлық салаларына енді. Компьютер оқыту процесінің тиімділігін арттыру құралы болып табылады, Әлеуметтік сала үшін таптырмас адам қызметінің барлық түрлеріне қатысады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. <https://vyuchit.work/samorazvitie/sekretyi/primenenie-informatsionnyh-tehnologij-v-obrazovanii.html>
2. Михеева Е. В. Информационные технологии в профессиональной деятельности. Издание: — М.: Академия 2012 г.
3. Персианов, Вячеслав Венедиктович; Савкина Татьяна Владимировна Использование Информационных И Коммуникационных Технологий В Образовании .Учебно- Методическое Пособие / Владимировна Персианов Вячеслав Венедиктович; Савкина Татьяна. - Москва: СИНТЕГ, 2016. - 176 с.
4. Титова, С. В. Информационно-коммуникационные технологии в гуманитарном образовании. Теория и практика / С.В. Титова. - М.: Икар, 2014. - 240 с.

Қайсанова Жанар Жармұхамбетовна

Лауазымы: Жаратылыстану ғылымдарының магистрі, Ақпараттық-техникалық ғылымдары кафедрасының аға оқытушысы, Қазақ инновациялық гуманитарлық-заң университеті, Семей қ.

Ұялы.тел: 87471999345

Еркінбек Әлия Еркінбекқызы

Лауазымы: Жаратылыстану ғылымдарының магистрі, Ақпараттық-техникалық ғылымдары кафедрасының аға оқытушысы, Қазақ инновациялық гуманитарлық-заң университеті, Семей қ.

Ұялы.тел: 87071243591

Чабжанова Меруерт Бауржановна

Лауазымы: Жаратылыстану ғылымдарының магистрі, Ақпараттық-техникалық ғылымдары кафедрасының оқытушысы, Қазақ инновациялық гуманитарлық-заң университеті, Семей қ.

Ұялы.тел: 87076179297

Ақпараттық қоғамды дамытудағы ақпараттық технологиялардың алатын орны

Қайсанова Жанар Жармухамбетовна

Должность: Магистр естественных наук, старший преподаватель кафедры Информационно-технических наук, Казахский гуманитарно-юридический инновационный университет, г. Семей

Сот.тел: 87471999345

Еркінбек Әлия Еркінбекқызы

Должность: Магистр естественных наук, старший преподаватель кафедры Информационно-технических наук, Казахский гуманитарно-юридический инновационный университет, г. Семей

Сот.тел: 87071243591

Чабжанова Меруерт Бауржановна

Должность: Магистр естественных наук, преподаватель кафедры Информационно-технических наук, Казахский гуманитарно-юридический инновационный университет, г. Семей

Сот.тел: 87076179297

Роль информационных технологий в развитии информационного общества

Kaisanova Zhanar Zharmuhametovna

Position: Master of natural Sciences, senior lecturer of the Department of Information and technical Sciences, Kazakh humanitarian and legal innovation University, Semey

Mob.phone: 87471999345

Yerkinbek Aliya Yerkinbekyzy

Position: Master of natural Sciences, senior lecturer of the Department of Information and technical Sciences, Kazakh humanitarian and legal innovation University, Semey

Mob.phone: 87071243591

Chabzhanova Meruert Baurzhanovna

Position: Master of science, lecturer of the Department of Information and technical Sciences, Kazakh humanitarian and legal innovation University, Semey

Mob.phone: 87076179297

The role of information technology in the development of the information society